

2019-10-09

KUVAILEVAN METATIEDON ASiantuntijaryhmän kokous

Aika: 9.10.2019 klo 10.00-16.00

Paikka: Kansalliskirjasto, Fabianian kokoushuone, Yliopistonkatu 1

Läsnä: Pia Backman (Åbo Akademis Bibliotek), Ville Huhtala (Helsingin yliopiston kirjasto), Katja Hyvärinen (Itä-Suomen yliopiston kirjasto), Ulla Ikäheimo (Kansalliskirjasto, puheenjohtaja), Minna Kantanen (Kansalliskirjasto, sihteeri klo 11.20-), Sini Neuvonen (Espoon kaupunginkirjasto), Anne-Mari Salmela (Turun yliopiston kirjasto), Jaana Uurasjärvi (Eduskunnan kirjasto, klo 11-), Anna Viitanen (Turun kaupunginkirjasto) ja Kiti Vilkki-Eriksson (Kansalliskirjasto)

Kutsuttuna asiantuntijana: Minttu Hurme (Kansalliskirjasto, klo 14-)

Poissa: Sirpa Janhonen (Varastokirjasto), Silja Saarikoski (Seinäjoen ammattikorkeakoulun kirjasto)

- 1. Kokouksen puheenjohtajan valinta
- 2. Edellisen kokouksen pöytäkirja
- 3. Ilmoitusasiat
- 4. MARC 21 -sovellusohjeen päivitykset
- 5. Kuvailun tiedotuspäivä 22.10.
- 6. Tarkennuksia verkkoaineistojen kuvailuun
- 7. Kirjastojen kysymyksiä
 - 1) Kysymys: 240 kentissä kyrilliikkaa latinalaisin aakkosin eri standardein
 - 2) Kysymys: Kustannuspaikkatieto julkaisun ulkopuolelta
 - 3) Kysymys: Lautapeli Flip, aiempi nimi
 - 4) Kysymys: Tietueen tyyppin määrittäminen
 - 6) Kysymys: Melinda-tietueen päänimkkeen muuttaminen
- 8. Seuraava kokous

1. Kokouksen puheenjohtajan valinta

Puheenjohtajaksi valittiin Ulla Ikäheimo.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.

3. Ilmoitusasiat

Menneitä tapahtumia:

[3rd Annual Bibframe Workshop in Europe](#) Tukholmassa 17.-18.9.

[Pohjoismainen RDA-seminaari](#) Helsingissä 25.-26.9.

[Musiikkia Melindassa](#) -iltapäivä 26.9.

[Kuvailun tiedotuspäivä](#) 22.10.

[Kirjastoverkkopäivät](#) 23.-24.10.

Tulossa:

14.11. Talonmiehen tuokio

28.11. Talonmies-Extra

SLM, YSO ja YSO-paikat on päivitetty Asteriin, jatkossa säännölliset päivitykset viikottain. [YSO-konversion tilannekatsaus](#)

4. MARC 21 -sovellusohjeen päivitykset

Käytiin läpi MARC 21 -formaatin korjauksia ja päivityksiä. Sovittiin, että pidetään vielä ennen Kuvailun tiedotuspäivää etäkokous, jossa viimeistellään tekstejä.

Sovellusohjeeseen tehdyt muutokset koottuna: [Korjaukset MARC 21 -sovellusoppaaseen](#)

Sovellusohjeeseen on lisätty uusi luku [RDA hakutiedot](#).

Aiempi ohje Funktiot/Roolit/Toimijan suhde RDA-monografiakuvailussa on laajennettu koskemaan kaikkia aineistoja. Ohje on siirretty osaksi sovellusohjetta ja nimetty uudelleen [Toimijanimiin liittyvät suhdeosakentät](#) (löytyy edelleen samalla osoitteella)

5. Kuvailun tiedotuspäivä 22.10.

Keskusteltiin KUMEAn osuudesta Kuvailun tiedotuspäivässä. Kuvailun tiedotuspäivän [ohjelmasivu](#).

6. Tarkennuksia verkkoaineistojen kuvailuun

Vain paperimuodossa saatavana olevan aineiston verkkotiivistelmä merkitseminen

Ei merkitä tietoa "linkki verkkoaineistoon" jos linkki vie vain tiivistelmään (=abstrakti). Tarvittaessa kuvailua voidaan täydentää myöhemmin.

Esimerkki

776 08 ‡i Verkkoaineisto: ‡z <toisen ilmiön ISBN mistä tahansa lähteestä>
856 42 ‡3 Tiivistelmä ‡u <http://urn.fi/URN:NBN:fi:aalto-201812045875>

Painetun aineiston kuvailua voidaan rikastaa verkosta löytyvällä tiivistelmällä. Jos verkkoversiolla ei ole ISBN-tunnusta (tai tietuetta, josta voidaan muodostaa rakenteellinen kuvailu ilman ISBN-tunnusta), niin kenttää 776 ei merkitä.

E-saatavuus muuttunut kuvailuhetkestä

Esimerkiksi 978-951-651-600-7 <https://doi.org/10.14214/df.255>

Kuvailu 2019-05:

530 Artikkeliväitöskirjan yhteenveto-osa.

Tarkistettu 2019-09: kolmesta eripainoksista on saatavilla kaksi, mutta ei (erillisenä) PDF-tiedostona kuten yleensä vaan erillisinä linkkeinä otsikolla 'Osajulkaisut'. Miten kuvailua pitäisi päivittää?

Kuvailuun merkitään vain itse aineisto (tässä tapauksessa yhteenveto-osan PDF), ei verkkosivulta edelleen eteenpäin vieviä linkkejä.

Esimerkki

500 ## ‡a Artikkeliväitöskirjan yhteenveto-osa.

588 ## ‡a Kuvailun perustana verkkoaineisto; nimeke PDF-nimiösivulta (Aaltodoc, katsottu 11.9.2019).

856 40 ‡u <https://doi.org/10.14214/df.255> ‡y Linkki verkkoaineistoon

Kuvailun kohteen verkkosivun sisältäviä linkkejä ei merkitä kuvailuun

Artikkelit saatavissa kustantajan linkkien kautta ("View at Publisher") ja/tai erilaisina PDF-versioina

Linkki voi aueta, jos artikkeli on open access -aineistoa, mutta pääsy saattaa myös edellyttää lisenssiä. Joissain tapauksissa saatavilla myös PDF-tiedostot, erilaisina versioina: 'final published version', 'post print /author accepted version' jne.

Esimerkiksi 978-952-60-7952-3 <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-60-7952-3>

Tässä yhteenveto-osan lisäksi on julkaistu seitsemästä artikkelista neljä kustantajan linkkeinä ("View at Publisher") ja kuusi artikkelia PDF-muodossa. PDF:ssäkin eri versioita. Mitä merkitään kuvailuun?

Kuvaillaan se, mitä verkkosivulta löytyy kuvailuhetkellä (tässä tapauksessa PDF-eripainokset, mutta ei linkkejä)

500 ## ‡a Artikkeliväitöskirjan yhteenveto-osa ja kuusi eripainosta.

588 ## ‡a Kuvailun perustana verkkoaineisto; nimeke PDF-nimiösivulta (Aaltodoc, katsottu 11.9.2019).

856 40 ‡u <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-60-7952-3> ‡y Linkki verkkoaineistoon

Artikkeliväitöskirjan seitsemästä eripainoksesta kuusi on ladattavissa sivulta PDF-muodossa

530-kentän käyttö

530-kenttä ei ole pakollinen. Sitä voidaan käyttää, jos 776-kenttää ei käytetä ISBN-viittaukseen tai rakenteistettuun kuvailuun. Ylipäättänsä pitäisi käyttää harkintaa toisen ilmiön tietojen käyttämisessä kuvailun kohteessa.

776-kenttä ja tiedostomuoto \$i osakentässä

Koska uusi tiedostomuotoja tulee koko ajan lisää ja julkaisijat myös saattavat julkaista samaa sisältöä useissa eri tiedostomuodoissa, niin tiedostomuotoa ei enää merkitä 776\$i osakenttään.

776\$i Verkkoaineisto (<tiedostomuoto>): 776\$i Verkkoaineisto:

7. Kirjastojen kysymyksiä

1) Kysymys: 240 kentissä kyrilliikkaa latinalaisin aakkosin eri standardein

Poistetaanko kaikki muut kentät paitsi kansallisella standardilla oleva kenttä?

VASTAUS

240 ei ole toistettava kenttä MARC 21:ssä, joten toinen on poistettava tietueesta.

KUMEn ohje translitteroinnista on "Kyrillisiin kirjaimiin kirjoitetut nimet translitteroidaan kansallisen standardin mukaan, mutta tietueen kuvailukentissä on sallittua käyttää joko kansallista tai kansainvälistä translitterointia." Ao. ohje koskee kuitenkin henkilö- ja yhteisönimiä.

RDA ei ota kantaa teoksen tai päänimekkeen translitterointistandardeihin, 6.2.2.7 "Jos teoksen nimeke löytyy kirjoitusjärjestelmällä, joka poikkeaa kuvailevan yhteisön käyttämästä kirjoitusjärjestelmästä, translitteroidaan nimeke yhteisön valitseman skeeman mukaan."

2) Kysymys: Kustannuspaikkatieto julkaisun ulkopuolelta

Vastaus muokattu 31.10.2019

Muusa-ryhmälle tullut kysymys: Kustannuspaikan merkitseminen, kun tieto on otettu julkaisun ulkopuolelta - kuvailun, julkaisun vai kuvailun kielellä vai lähteessä olevassa muodossa? Lisäkysymys: onko julkaisun ulkopuolella olevilla lähteillä jokin tärkeysjärjestys, painettu lähde vs. henkilökohtainen tiedonanto?

VASTAUS

Julkaisun ulkopuolelta otettu kustannuspaikkatieto (kokonaisen elementin lisääminen hakasulkeisiin) merkitään "tarkoituksenmukaisimmalla kielellä ja kirjoitusmenetelmällä" (RDA 1.4).

Ulkopuolisista lähteistä suositetaan järjestyksessä liiteaineisto, muut manifestaatiosta julkaistut kuvailutiedot, kotelo, mikä tahansa käytettävissä oleva lähde (esim. hakuteos). (RDA 2.2 ja 2.2.4)

Jos kuvailuelementtiin on jo jäljennetty dataa kuvailtavasta aineistosta, niin elementtiin tehtävät lisäykset tehdään elementissä käytetyllä kielellä.

Esimerkki. Kuvailija haluaa täydentää julkaisupaikkaa, jotta se ei sekoittuisi muihin samannimisiin paikkoihin. 'Den Haag' on hollantia

264 #1 \$a Den Haag

-> 264 #1 \$a Den Haag [Nederland]

EI: Netherlands

EI: Alankomaat

Esimerkki. Kuvailijan tekemä painostiedon täydennys. 'Third' on englantia

250 ## \$a Third

-> 250 ## \$a Third [edition]

EI: painos

3) Kysymys: Lautapeli Flip, aiempi nimi

Lautapelin nimi on Suomessa Flip. [Boardgamegeek-sivuston](#) mukaan alkuperäinen nimi on Fast Flip. Suomi-julkaisussa on ohjeet suomeksi, ruotsiksi, norjaksi, tanskaksi ja englanniksi. Mitä laitetaan kentän 240 l-alakenttään?

VASTAUS

Tällaisessa tapauksessa kieltä ei tarvitse merkitä 240-kenttään.

4) Kysymys: Tietueen tyypin määritteleminen

Jos tallenne sisältää sekä puhetta että musiikkia ja teos on syntynyt runoilijan/kirjailijan ja säveltäjän yhteistyönä, niin mikä valitaan manifestaation tietueen tyyppi: musiikki vai puhe? Esimerkkeinä nimekkeet: Ihalainen, J. K.: Laiminlyödyn maailman todistus (Melinda ID:t 002401909 ja 015328793) Asfalttia ja ruohoa : runomusiikkia 1984-2001 (Melinda ID:t 010138634, 007255940 ja 002298884), <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000004016847.html>

VASTAUS

Jos teos on syntynyt runoilijan ja säveltäjän yhteistyönä, eli musiikki ei ole vain taustamusiikkia runonlausunnalle, aineistoa käsitellään musiikkina. Melindassa on joka tapauksessa pyrittävä löytämään yksi aineistotyyppi. Yksittäisissä kirjastoissa voi tehdä erilaisia ratkaisuja ja sijoittaa aineiston hyllyyn halutulla tavalla.

6) Kysymys: Melinda-tietueen päänimekkeen muuttaminen

Vastausta muokattu 6.11.2019

Jos paikallisessa tietokannassa poistetaan aineistosta osia (kuten juliste tässä tapauksessa), niin onko luvallista muuttaa päänimekettä tai laajuustietoja Melindaan.

Kuvailtavana aineisto, jossa 5 CD-äänilevyä, 1 DVD-videolevy ja juliste.

245 10 \$a Coffret 4 albums + poster exclusif / \$c Zaz.

300 ## \$a 5 CD-äänilevyä + \$e 1 DVD-videolevy (1h 48 min) + 1 juliste taitettuna

Melindaan tallennettu tietue 016572900:

245 10 \$aCoffret 4 albums / \$c Zaz.

300 ##\$a 5 CD-äänilevyä (39 min, 41 min 24 s, 33 min 12 s, 46 min 50 s, 58 min 23 s) + \$e 1 DVD-videolevy (1h 48 min)

VASTAUS

Nimeke jäljennetään kuvailuun siinä muodossa, missä se esiintyy tiedonlähteessä. (RDA 2.3.1.4). Melindaan tallennettavaan tietueeseen tallennetaan nimeke ja laajuustiedot manifestaatiosta. Omaan tietokantaan voi tehdä kappalekohtaisia huomautuksia. Melindan päänimekkeeseen voi tehdä muutoksia, vain jos nimeke on tallennettu väärin.

8. Seuraava kokous

6.11.2019 klo 10.00-, Kansalliskirjasto, Fabianian kokoushuone, Yliopistonkatu 1